

Відділ освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради

Бібрський ОЗЗСО І – III ст. ім. Уляни Кравченко

О.І.Горошко

Формування морально-етичних цінностей, позитивного
мислення здобувачів освіти засобами зарубіжної літератури

Бібрка 2021

О.І.Горошко Мультимедійна презентація
культурологічного позаурочного проекту Гоголь і Україна

Посібник знайомить з відомостями про життя та творчість М. В. Гоголя, показує його зв'язок з Україною, вплив української культури та фольклору на творчість письменника; розкриває історію створення повісті «Тарас Бульба» і «Ніч перед Різдвам»; допоможе зрозуміти патріотичну позицію автора, показує героїзм українців у боротьбі за свою свободу; може сприяти вихованню патріотичних почуттів, формуванню гуманістичної позиції, виховувати любов до історії рідного краю, його культури, сприяти формуванню патріотичної позиції школярів.

Автор: Горошко Оксана Іванівна – вчитель зарубіжної літератури Бібрського ОЗЗСО І-ІІІ ст. ім.Уляни Кравченко, спеціаліст вищої категорії

Рецензент: Гула Р.М. відповідальна за методичний супровід предметів гуманітарного циклу

Відповідальний за випуск: Микитів К.С. – спеціаліст І категорії відділу освіти, відповідальна за методичну роботу

Схвалено та рекомендовано для практичного використання методичною радою відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради (протокол № від 2021)

Комп'ютерний набір: Горошко О.І.

Зміст

1. Передмова
2. Презентація культурологічного проекту Гоголь «Тарас Бульба».
3. Презентація культурологічного проекту Гоголь «Ніч перед Різдвом».
4. Література.

Вступ

Методична проблема, над якою я працюю, обрана не випадково, адже моральна компетентність є складовою соціальної компетентності, неможливою без відповідної моральної позиції. Тому розвиток моральної свідомості (у тому числі, і на уроках літератури) є необхідною передумовою розвитку соціальної життєвої компетенції.

Важливо не тільки формувати в учнів моральні поняття, а й аналізувати на уроках зарубіжної літератури ситуації морального вибору, ставити проблемні питання, які мають висвітлювати усю суперечливість, двоїстість, неоднозначність явищ життя, мають допомогти долати спрощений підхід до них, сприяти вихованню толерантності, терпимості до «іншості» інших, поваги до людей та розуміння внутрішніх чинників їхнього вибору в тій чи іншій ситуації. Врешті-решт, це має допомогти їм якомога легше увійти у «доросле» життя, адаптуватися у соціумі, тобто сприяти формуванню соціальної компетентності.

Основними вміннями, які становлять зміст моральної компетентності як складової компетентності соціальної і формування якої відбувається на уроках літератури, є наступні: вміння приймати рішення, робити вибір, вміння брати і нести відповідальність, уміння безконфліктно співіснувати. Також важливо формувати не тільки зазначені вміння, а й розуміння того, навіщо вони потрібні.

У зв'язку з цим постає питання: де моделюються ситуації,

аналіз яких сприятиме формуванню зазначених умінь? Із життя та художньої літератури. Така робота з поглибленого аналізу художнього твору потребує від учителя вміння формувати ефективні моделі уроків з використанням інтерактивних та кооперативних технологій навчання, засобів художньої культури, етики, а також розробки дидактичного матеріалу для проведення уроків, використання сучасних інформаційних технологій. Глибина аналізу персонажів літературного твору залежить не тільки від вікових особливостей, життєвого та читацького досвіду школярів, від рівня їх літературного розвитку, а й від розуміння ними значень моральних категорій, які використовуються для характеристики образу, від вміння вирішувати морально-етичні проблеми.

I Презентація культурологічного проекту Гоголь «Тарас Бульба».

1 ведучий:

Микола Васильович Гоголь народився 1 квітня 1809 року в селі родовому маєтку Гоголів. Зараз село, де раніше жили Гоголі, називається Гоголеве, але дім митця стоїть на тому ж самому місці, відбудований за малюнками й кресленнями самого письменника.

Великі Сорочинці. Будинок музею письменника М.В.Гоголя

Полтавське село Великі Сорочинці подарувало світові великого Гоголя. У скромному будиночку місцевого лікаря Д.П.Трохимовського народився і провів перші тижні свого життя майбутній письменник. 1929 року тут було відкрито літературно-меморіальний музей. Під час Великої Вітчизняної війни, відступаючи під натиском Червоної Армії, фашистські вельюди пограбували та знищили цю святиню. Після війни на тому ж місці було споруджено новий будинок музею, у створенні експозиції якого взяли участь кращі музеї, бібліотеки, інститути країни.

ПАМ'ЯТНИКИ ГОГОЛЮ НА БАТЬКІВЩИНІ

Великі Сорочинці

У 1929 році в будинку, де народився Гоголь, відкрили літературно-меморіальний музей письменника.

28 серпня 1911 року відбулося відкриття пам'ятника М.В.Гоголю у Великих Сорочинцях скульптора І.Я.Гінцбурга.

2 ведучий:

Гоголь походив зі старовинного дворянського роду. Його предки відзначалася надзвичайною обдарованістю. Наприклад, його дід Опанас Дем'янович, закінчив Київську духовну академію. Бабуся, Тетяна Семенівна, мала здібності до малювання. До речі, й сам Гоголь гарно малював, а ще любив вишивати, розробляв візерунки для вбрання своїх сестер. Для вітражів у батьківському домі.

З ведучий:

Батько Гоголя мав чин колезького асесора. У відставці він зайнявся сільським господарством, проте йому ніяк не вдавалося зробити свій маєток прибутковим. Батько був доброю і чуйною людиною, любив театр, освіту. Не менш значущим було і те, що дім Гоголів був відкритим для народних пісень, народно культури. Народних співців.

1 ведучий:

Гоголь дуже любив український фольклор, збирав легенди й оповідання про минушину. Згодом, уже у Петербурзі, він просив маму прислати йому все, що пов'язано з Україною.

Перші кроки в навчанні

**М.В.Гоголь
присвятив
2 роки свого життя
(1818-1819)
навчанню в
Полтавському
повітовому
училищі.**

Ларін Максим

2 ведучий:

Із Василівки шлях привів Гоголя до Полтави, де він навчався у повітовому училищі разом з братом Іваном. Однак після смерті брата Гоголь був у такому відчаї, що не міг продовжувати навчання, і батьки забрали його з училища. Проте до Полтави він буде повертатися ще не один раз. Він прийде туди вже прославленим письменником, автором «Вечорів на хуторі біля Диканьки».

Ніжин – місто юності Гоголя

Заклад, в якому
вчився Гоголь,
тепер носить його
ім'я – Ніжинський
державний
університет імені
Миколи Гоголя.

Ларін Максим

З ведучий:

Із Полтави дорога вела до Ніжина, де Гоголь навчався в гімназії з 1821 до 1828 року. Майже завжди Гоголь плакав від туги за батьками, хворів, мерз через відсутність теплового одягу, але ці роки були визначальними в житті Гоголя. Саме в Ніжині сформувався талант Гоголя – там він почав писати.

1 ведучий:

Закінчивши гімназію, Гоголь усією душею прагнув до Петербурга. Він мріяв поступити актором чи режисером в імператорський театр, знати гарну квартиру і затоваришувати з передовими людьми того часу. Однак у театр його не взяли. Через брак коштів він змушений був оселитись у похмурій і холодній кімнаті, та й корисні знайомства ніяк не зав'язувалися.

3 ведучий:

Гоголь знову був змушений просити допомоги у матері. Він пише до мами: «Дорога матінко! Я змушений знову просити про допомогу. Грошей мені потрібно зараз 300 рублів. Вибачте мені, моя наймилосердніша матінко, своєму негідному синові. Скрізь я зустрічав одні невдачі. Люди, що зовсім не здатні ні до чого, легко здобували те, що я з допомогою своїх покровителів не міг досягти».

3 ведучий:

Нарешті Гоголь знайшов місце дрібного чиновника, а головне – він береться за перо, шукає теми для своїх оповідань. І тут йому на допомогу прийшла його батьківщина. У листі до мами він пише: «Дорога моя матінко! Ви маєте тонкий, спостережливий розум, ви багато знаєте про звичаї й традиції малоросіян наших, і тому, я

впевнений, ви не відмовитися повідомляти мені їх у нашому листуванні. Це мені дуже потрібно. У наступному листі я чекаю від вас опису повного вбрання сільського дяка. Дівчат, від верхнього одягу до самих чобіт».

2 ведучий:

У 1830 році вийшли у світ «Вечори на хуторі біля Диканьки», які одразу принесли славу Гоголю. Він увійшов у коло відомих літераторів, познайомився з О. Пушкіним, В. Жуковським. Усім сподобалися яскраві українські характери, створені Гоголем, захоплюючі історії з

малоросійського життя. Однак подальші дороги Гоголя були дуже важкими. Після «Вечорів на хуторі біля Диканьки» він зазнав чимало матеріальних труднощів, багато сил витратив на те, щоб влаштувати своїх сестер Патріотичний інститут, де сам читав лекції, щоб оплатити їхнє навчання. Однак найбільше його мучили творчі пошуки. Він опинився неначе на перехресті, не знаючи, яким шляхом йти далі.

ГОГОЛЬ ЗА КОРДОНОМ

Прибиловський В.А. М.В. Гоголь у
О.О. Іванова в Римі. 1950.

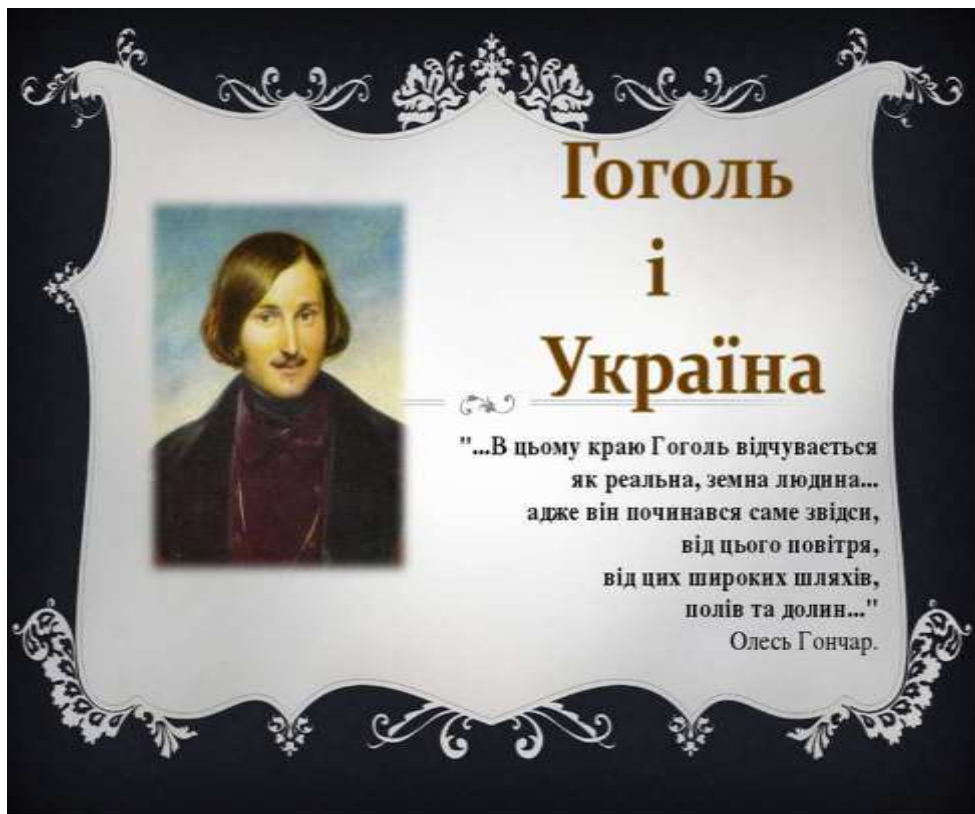
М.В. Гоголь з російськими
художниками в Римі. 1845 р.

3 ведучий:

М.В.Гоголь писав: «Боже, спалив, скільки перестраждав!
Але я тепер сподіваюся, що все заспокоїться, я буду знову
діяти, рухатися. Тепер я взявся за історію єдиної бідної
України. Ніщо так не заспокоює, як історія. А пісні! Моя
радість!». У Київ, у стародавній, прекрасний Київ! Там чи
навколо нього вирувало життя країни нашої. Я всіма силами
стараюся. Там можна оновитися силами».

1 ведучий:

Поїздки Гоголя в Україну, у Василівку, до Києва повернули
до життя душу митця.

2 ведучий:

М.В.Гоголь захоплюється історією подій XV – XVII століття, духовною силою козаків, визвольною боротьбою українського народу. Своє бачення цього періоду історії він описав у повісті «Тарас Бульба».

З ведучий:

Героям повісті була притаманна ідея служіння багатостраждальній Батьківщині. Гоголь створив

узагальнений образ козацтва, його боротьби, життя, звичаїв, його найтипівіших і найяскравіших постатей.

1 ведучий:

Повість «Тарас Бульба» не є відтворенням у художній формі якихось конкретних подій. Письменник художньо узагальнює історичні події XV – XVII століття.

2 ведучий:

До вашої уваги інсценізація уривка повісті Миколи Гоголя «Тарас Бульба».

Тарас Бульба:

А повернися-но синку! Ото кумедний ти який! Що це на вас за попівські підрядники? І так усі ходять в академії?

Стійте, стійте! Дайте мені роздивити вас гарненько. Які ж довгі на вас свитки. Оце свитки! Таких свиток ще й на світі не було. А побіжи котрий-небудь з вас, я подивлюся, чи не гепнеться він на землю, заплутавшись у полах.

Остап:

Не смійся, не смійся, батьку!

Тарас Бульба:

Ти диви, який пишний! А чого ж би й не сміятися?

Остап:

Та так, хоч ви мені й батько, а як будете сміятися, то одлупцюю.

Тарас Бульба:

Ах ти, сякий-такий сину! Як. Батька?

Остап:

Та хоч і батька. За кривду не подивлюся й не уважу нікому.

Тарас Бульба:

Як же ти хочеш зо мною битися? Хіба навкулачки?

Остап:

Та вже чим доведеться.

Тарас Бульба:

Ну, давай навкулачки!

Мати:

Дивіться, люди добрі: здурів старий! Зовсім з'їхав з глузду.
Діти приїхали додому, більше року їх не бачила, а він
задумав не знати що: навкулачки битися!

Тарас Бульба:

Та він славно б'ється! Добре, синку! Ось так лупцюю
кожного, як мене стусав: нікому не спускай! А все-таки на
тобі кумедне вбрання, що це за мотузка висить?

А ти, бельбасе, чого стоїш і руки спустив? Чого ти, собачий
сину, не відлупцюєш мене?

Мати:

Ото ще вигадав що! І спаде ж у голову отаке, щоб дитина рідна була батька. Та чи і до того тепер: дитя молоде, приїхало таку путь, стомилося йому б тепер треба відпочити та попоїсти чого-небудь, а він примушує його битися!

Тарас Бульба:

Та він славно б'ється! Йй-богу, добре! Добрий буде козак! Ну, здоров, синку! Мати, накривай на стіл.

(Всі сідають за стіл.)

Тарас Бульба:

А от, краще я вас на тому тижні виряджу на Запоріжжя. От де наука, то наука! Там вам школа: там тільки наберетесь розуму.

Я теж поїду з вами на Запоріжжя. Завтра ж їдемо! Навіщо відкладати?

(Зранку зібралися їхати)

Тарас Бульба:

Тепер благослови, мати, дітей своїх. Моли Бога, щоб вони воювали хоробро, боронили б завжди честь лицарську, щоб стали завжди за віру християнську, а як ні – нехай краще

пропадуть, щоб і духу їх не було на світі.

Підійдіть, діти, до матері: молитва матері і на воді і на землі рятує.

Мати:

Нехай боронить вас Божа Мати. Не забувайте, синки, матір вашу.

Тарас Бульба:

Ну, ходімо, діти.

(Всі виходять).

1 ведучий:

А тимчасом степ давно вже взяв їх у свої зелені обійми, і висока трава, обступивши, сховала їх, і тільки козачі чорні шапки самі мигтіли між її колоссями.

2 ведучий:

І козаки, понагинавшись до коней, зникли в траві. Вже й чорних шапок не стало видно; самий тільки струмок стискуваної трави показував слід їх бистрого гону

.3 ведучий:

Сонце виглянуло давно на розчищеному небі і живущим теплодайним світлом своїм облило степ. Все, що смутного й сонного було на душі в козаків, вмить злетіло, серця їх стрепенулись, як птахи.

1 ведучий:

Степ що далі, то ставав прекрасніший. Тоді увесь південь, увесь той простір, був зеленою, незайманою пустинею. Ніколи плуг не проходив по незмірних хвилях диких рослин. Самі тільки коні, ховаючись у них, як у лісі, толочили їх. Нічого в природі не могло бути кращого: вся поверхня землі являла собою зелено-золотий океан, по якому бризнули мільйони різних квітів.

2 ведучий:

Крізь тонкі, високі стебла трави прозирали блакитні, сині й лилові волошки; жовтий дрок вискакував догори своєю пірамідальною верхівкою; біла кашка зонтикуватими шапками рябіла на поверхні; занесений бозна-звідки колос пшениці наливався в гущені. Біля тонкого їх коріння шмигали куропатки, витягши свої шії.

3 ведучий:

Повітря було сповнене тисячами всякого пташиного свисту. В небі нерухомо стояли шуліки, розпластавши свої крила і непорушно затопивши очі свої в траву. Крик табуна диких гусей, що сунув стороною, одгукнувся бог знає в

якому далекому озері. З трави здіймалася мірними
вимахами чайка й розкішно купалася в синіх хвилях
повітря; он вона зникла у високості і тільки мигтить одною
чорною цяткою! Он вона перевернулася крильми і блиснула
проти сонця.

II Презентація культурологічного проекту Гоголь «Ніч
перед Різдвом».

1 ведучий:

У 1831 – 1832 р вийшла з друку збірка повістей «Вечори на
хуторі біля Диканьки». Вона принесла літературну славу
Гоголю. Письменник змальовує життя українського
селянства, розкриває чисту, світлу душу українця, його
мрію про щастя, використовуючи елементи фантастики,
загадковості, таємничості. Українську природу, українські
свята – все це майстерно змалював Гоголь у своїх повістях.
А ось як змальовує Гоголь свято в Україні у повісті «Ніч
перед Різдвом».

2 ведучий:

Настає останній день перед Різдвом. Ясна зимова ніч.
Місяць на небі світить добрим людям, щоб усім було весело
колядувати і славити Христа.

Сценка із повісті «Ніч перед Різдвом».

(Чуб і Панас виходять з хати.)

Чуб: то ти, куме. Ще не був у дяка в новій хаті? Там тепер буде добра п'ятка. Що за дідько! Дивись, дивись, Панасе!

Панас: А що?

Чуб: Як то що? Місяця нема.

Панас: Що за лиха година! Справді нема місяця.

Чуб: Тож бо й воно, що нема!

Панас: А що тепер робить?

Чуб: От, чортяка, треба ж було, зранку чарку горілки випити. Не встиг вийти за поріг, і ось хоч око виколи.

Панас: То таки нема, куме, місяця?

Чуб: Нема.

Панас: То що ж, куме, що будемо робити? Адже темно надворі.

Чуб: Треба куме йти. Якось дойдемо.

2 ведучий:

А тепер погляньмо, що ж робить, залишившись сама, красуня Оксана. У всій Диканьці тільки й було про неї розмов. Парубки казали, що кращої дівки не знайти на селі. Оксана знала про те, тож, як всяка красуня, була вередлива. Парубки, втративши надію привернути її увагу до себе,

загравали до інших дівчат. Один тільки коваль Вакула палко кохав Оксану і продовжував домагатися її прихильності.

(Оксана в кімнаті. Застеляє стіл. Все складає. Сідає. Бере дзеркало.)

Оксана:

І чого людям надумалось розславляти, нібито я гарна? Хіба чорні брови то очі мої такі гарні, що вже подібних до них немає й на світі? Яка тут краса в цьому кирпатенькому носі? І в щоках? І в губах? І в волосі? Я бачу тепер, що я зовсім не гарна, (відхиляючи дзеркало). Ні, гарна я! Ой, яка гарна! Диво! Яку радість принесу я тому, кому буду жінкою! Як милуватиметься з мене мій чоловік! Він нестямиться від радості! Він зацілує мене на смерть!

(Тихенько заходить коваль Вакула.)

Вакула: Чарівна дівка! І вихваляється вона! Мало з годину стоїть, видивляючись у дзеркало, і не надивиться, та ще й хвалить себе вголос.

Оксана: (Розглядає себе.) Еге, ж парубки, чи ж вам до пари я? Ви погляньте на мене, як я плавно виступаю, у мене сорочка вишита червоним шовком. А які стрічки на голові! Вам до віку не бачити пишнішого сухозлоту. Всього цього накупив мені батько мій, щоб одружився зі мною найкращий молодець у світі!

(Обернулася і побачила коваля Вакулу, скрикнула і суворо зупинилася перед ним. Вакула руки опустив.)

Оксана: Чого ти прийшов сюди? Хіба хочеться, щоб випроведила тебе за двері лопатою? Ви всі майстри підсипатися до нас. Вмить пронюхує, коли батьків нема дома. О! Я знаю вас! Що, скриня моя готова?

Вакула: Буде готова, моє серденько, після свят буде готова. Коли б ти знала, скільки попрацював я коло неї: дві ночі не виходив з кузні: зате в жодної попівни не буде такої скрині. Залізо поклав таке, якого не клав на сотникову таратайку, коли ходив на роботу до Полтави. А як буде розмальована! Хоч усю околицю виходи своїми біленькими ніжками, не знайдеш такої! По всьому полю будуть розкидані червоні і сині квіти. Не сердься ж на мене! Дозволь хоч поговорити,

хоч подивитись на тебе!

Оксана: Хто ж тобі боронить! Говори й дивись!

(Сіла на лавку й знову глянула в дзеркало й стала поправляти на голові свої коси.)

Коваль: Дозволь і мені сісти біля тебе!

Оксана: Сідай.

Коваль: Чарівна, люба Оксано, дозволь поцілувати тебе!

(Оксана відпхнула його.)

Оксана: Чого тобі ще хочеться? Йому як мед, то й ложку!
Геть від мене. В тебе руки цупкіші за залізо. Та й ти сам пахнеш димом. Я думаю, геть мене забруднив сажею.

Вакула: Не любить вона мене! Їй усе іграшки, а я стою перед нею, як дурень, і очей не опускаю з неї. І все б стояв перед нею, і повік би не зводив з неї очей! Чарівна дівчина! Чого б я не дав, щоб дізнатися, що в неї на серці, кого вона кохає. Та ні, вона й гадки немає ні про кого. Вона милується сама з себе, мучить мене бідолашного, а я за журбою не бачу світу, а я її так люблю, як ні один чоловік на світі не любив і не любитиме.

Оксана :(Сміючись.) Чи правда, що твоя мати відьма?

Вакула: Що мені мати? Ти в мене і мати, і батько, і все, що є тільки найдорожчого в світі. Як би мене покликав цар і сказав: ковалю Вакуло, проси в мене всього, що тільки є найкращого в моєму царстві, все віддам тобі. Звелю тобі зробити золоту кузню і будеш ти кувати срібними молотами. Не хочу, сказав би я цареві, ні самоцвітів дорогих, ні золотої кузні, ні всього твого царства. Дай мені краще мою Оксану!

Оксана: Але щось дівчата не приходять. Що воно за знак? Давно б уже час колядувати. Мені стає нудно. З ними прийдуть парубки. Ото підуть гулі! Уявляю. Яких наговорять смішних історій!

Вакула: То тобі весело з ними?

Оксана: Та все ж веселіше, ніж з тобою.

Вакула: Чого мені більше чекати? Вона глузує з мене.

(Звучить коляда.)

Оксана: (Стукіт у двері.) А ось і дівчата.

(Заходять хлопці і дівчата та колядують.)

Оксана: Е, Одарко, у тебе нові черевички. Ой, які ж хороші! Із золотом. Добре тобі. Одарко, в тебе є така людина, яка все тобі купує, а мені нема кому дістати такі гарні черевички.

Вакула: Не тужи, моя люба Оксано, я тобі здобуду такі черевички, що мало яка панночка носить.

Оксана: Ти? Подивлюся я. де ти здобудеш такі черевички. Які могла б я надіти на свою ногу. Хіба принесеш ті самі, що носить цариця.

Дівчата: Бачиш. Яких захотіла.

Оксана: А так, будьте всі за свідків. Якщо коваль Вакула принесе ті самі черевички, які носить цариця. То от вам моє слово. Що вийду зараз-таки за нього заміж.

(Дівчата виходять.)

Вакула: Смійся. Смійся! Вона мене не любить. Хвалити Бога. Дівчат багато є хороших і без неї на селі. Що мені робити? Де взяти черевички?

(Відео. «Чорт».)

(Чорт влітає до кімнати. Залицяється до Солохи, цілує їй руку.

Стук у двері. Солоха відкриває. Входить голова.)

Голова: (Обтрусив сніг з капелюха.) З Різдвом Христовим!

Солоха: (Підносить чарку.) Заходьте.

Голова: Я побачив світло в вашій хаті й вирішив зайти перечекаати хуртовину.

Солоха: Сідайте, прошу вас, сідайте.

(Стук у двері.)

Голова: Сховай мене куди-небудь. Мені не хочиться тепер зустрітися з дяком.

(Голова ховається у мішок. Заходить дяк.)

Дяк: Добрий вечір! Гості не прийшли і я сердешно радий цій нагоді погуляти трохи у вас. Як бачити я не злякався заметілі.

(Дяк підійшов ближче, кашлянув, усміхнувся. Доторкнувся до руки Солохи.)

Дяк: А, що це у вас, велеліпная Солохо?

Солоха: (Відштовхуючи легко.) Як то що? Рука Йосипе Никифоровичу!

Дяк: Гм! Рука! Хе, хе, хе! (Задоволений.) А це, що у вас дражайшая Солохо? (Доторкнувся до шиї.)

Солоха: Ніби не бачите, Йосипе Никифоровичу, шия, а на ній намисто.

Дяк: Гм! На шиї намисто! Хе, хе, хе. (Дяк пройшовся, потираючи руки.) А це що у вас, незрівнянна Солохо?

(Стук у двері.)

Дяк: Ой, Боже мій, стороння особа, Боже мій, стороння особа! Що ж тепер, як застануть особу мого звання? Бога ради, добродіє Солохо. Ваша добрість, як сказано в писанії Луки глава тринадцять... тринадцять. Стукають, їй Богу стукають! Ой, сховайте мене куди-небудь.

(Входить Чуб.)

Чуб: Здорова будь, Солохо! Ти, може і не сподівалась мене, га? Правда ж, не сподівалась? Може я перебив? Може, ви тут і розважались з ким-небудь? Може, ти кого-небудь і сховала вже, га?

(Чуб сміється.) Ну, Солохо, дай тепер випити горілки. Послав Бог таку ніч перед Різдвом! Ото задубіли руки, не розстібну кожуха. Яка здійнялася метелиця.

Відчини! (Почувся голос знадвору.)

Чуб: Стукає хтось?

Відчини!

Чуб: Це коваль. Слухай, Солохо, куди хочеш сховай мене, я нізащо в світі не хочу потрапити на очі тому виродкові проклятому, бодай йому, чортовому синові, набігло під обома очима по пухиреві з копицю завбільшки!

(Вакула зайшов і повалився на лаву.)

Вакула: Чого лежать тут оці мішки? (Штовхає ногою.) Через безглузду любов я здурів зовсім. Я мушу дістати для Оксани черевички.

(Відео «Черевички».)

Оксана: (Сидить сумна.) І молилася. І сумувала. Ой лишенько! Запропастила я Вакулу! І де ж були мої очі? Та кращого за нього нема у цілому світі!

(Тихенько входить Вакула.)

Вакула: Поглянь, Оксано, які я приніс тобі черевички! Ті самі, що носить цариця.

Оксана: (Махаючи руками.) Ні, ні, мені не треба черевиків. Я й без черевиків згідна вийти заміж за тебе.

(Беруться за руки і кланяються.)

Методичний фрагмент

Інтерактивна вправа «Уява»

- На вашу думку, про що йде мова в творі « Ніч перед Різдвом»?

Літературне лото Розташуйте картки з написами почуттів героїв в такій послідовності :

До Різдвяної ночі
Різдвяної ночі

після

. Перегляд буктрейлера «Про повість «Ніч перед Різдвом»

- Які порушені проблеми в даному творі, на вашу думку?

- Що таке «буктрейлер»?

Словникова робота

Бесіда з учнями

—Згадайте, що таке повість як жанр літератури.

—Доведіть, що твір М. Гоголя є повістю.

III Висновки

Гоголь увійшов у російська культуру через «українські ворота» і впродовж усього творчого життя зберігав зв'язок з українським культурним ґрунтом, на якому виріс як особистість і письменник. Його твори рясніють українськими прислів'ями й приказками, які підсилюють комічність ситуацій і виразність мовлення персонажів.

Твір М. В. Гоголя «Тарас Бульба» належить до епічного роду літератури, жанру повісті, її різновид історичної повісті. В цьому творі історичні факти, пов'язані з боротьбою січового козацтва проти гнобителів українського народу, поєднуються з вигаданими автором образами та подіями. Окрім того, автор, використовуючи історичний матеріал, вводить у повість елементи національного колориту: змальовує традиції і побут українського народу, звичаї козацтва, описує одяг, озброєння, вживає народну мову.

Література

- 1 Зякун Т. Формування національної свідомості молоді на сучасному етапі державотворення// Рідна школа. – 2006.
- 2 Варянюк О.Б. Громадянська освіта, європейський підхід // Директор школи. 2012.№7.
- 3 Сухомлинський В.О. Вибрані твори. У 5-ти т. Т.5 – Радянська школа, 1997.
- 4 Барабаш Ю. Вибрані студії. Сковорода. Гоголь. Шевченко. – К.:Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
- 5 Гончар Олександр.Щоденники: В 3-хт. – К.: Веселка.
- 6 Грабович Г. Гоголь і міф України // Сучасність. – 1994. – Ч.9.
- 7 Барецька О. Мала академія наук – дослідницький спосіб мислення // Директор школи. -2014.№7.
- 8 Рудаківська С. Особливості уроку зарубіжної літератури в середніх класах // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2011.№1.
- 9 Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект.К.,2006.
- 10 Ніколенко О.М., Куцевол О.М. Культурологічний аналіз // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2014.

